

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 ft — kr
Fél évre	3 — " "
Negyed évre	1 — 50 "
Egyes szám ára	6 "
Külföldre egy évre	8 — " "

Megjelenik hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

OSIK-SZEREDÁBAN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekből, az előfizetéseket, hirdetményeket, nyilttéri cikkeket, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A hercegprimás jubileuma.

Holnap (csütörtökön) reggel az ország valamennyi templomában meg fognak kondulni az összes harangok. A templomok áhitatos néppel telnek meg s az orgona akkordjának hangjaiba égig nyúló fohász vegyül. A harangzugások megreszketetik a levegőt és az egész ország érezni fogja azt a kimondhatatlan hatalmat, a melyet egy láthatatlan szellem tart kezében, mely megvillanyozza a lelket, világosságot szór az elmére s lüktetésbe hozza a szívet.

Érezni fogjuk az Isten hatalmát a földön.

Holnap lesz 50 esztendeje annak, hogy Simor János hercegprimás elmondotta első miséjét.

Most lesz 50 esztendeje annak, hogy Simor János elmondotta első egyházi beszédét. A „vallási türelem” volt témája az első beszédnek, az első predikációnak. És ennek az első beszédnek a mottója, mint valami vörös fonál, végig húzódik a szent pap egész multján, egész működésén.

Magasztos mult! Tele van jóssággal, tele dicsőséggel!

Ragyogó lelki tulajdonsága bearányozta az egész országot. Az ő szelleme fénysugarainak világossága beszűrődött a kishitűek sötét lelkébe s a esüggő lelkek erős meggyőződést nyertek a hithez való ragaszkodás iránt az ő meggyőző, atyai, ékesen szóló mondásaitól. A szent vallás prófétájaként szórt

áldásait és jótevő kegyeit a gazdagokra és szegényekre egyaránt és valláskülönbség nélkül. Azért nemcsak a katolikus vallás tartja ünnepének Simor János jubileumát, hanem az egész ország lakossága valláskülönbség nélkül.

Jótekonyságban kifogyhatlan bőkezűségét az egész országban mindenütt ismerik, mindenfelé érezték. A közadakozásoknál mindig ő volt az első, mindig ő adott legtöbbet.

Mindenütt ott volt, ahol tenni kellett. Jótekonny intézetek, templomok, iskolák, kisdudvók, tanítóképzők és más, száznál több nyilvános közhasznú intézet köszöni létét az ő jószágos közreműködésének. Csak az Isten veheti számba az ő jótevékenységeit. Egy egész nemzedék nőtt fel az ő pásztori vezetés alatt és egész tábora a papságnak hirdeti az ő lelkének kincseit.

Hazánk ezredéves alkotmányának visszaszerzése körül kifejtett munkásságáért őt illeti meg az első érdem. Ott küzdött hazánk nagyjai élén s küzdelmének legszebb gyümölcsét élvezte akkor, a midőn az alkotmányos magyar király fejére feltette az apostoli szent koronát, mint a fejedelem és a nép közt való egyetértés legszentebb biztosítékát.

Simor János hercegprimás élettörténetét történelmünk lapjaira erősen be fogják vésni az ő nemes és hazafias cselekedetei.

Belül az esztergomi primási rezidencia falai közt, esendes magányban tölté

életét az ország vallásfejedelme. Nem tartott fejedelmi udvart, pedig jövedelmeit sok király megirigyelhetné. Ő ezt a sok jövedelmét jótékony célokra osztá ki, s ő maga mint remete tölté napjait tudományos könyvei és a szent biblia olvasásával.

De most megélenkülnek a rezidencia nagy termei. Az ország diszruhás küldöttségei, a kik hódoló föliratokat visznek, fogják megtölteni a termeket. Világi és egyházi fejedelmek küldöttei, hatóságok, egyházak, vallásfelekezetek, intézetek és egyletek küldöttségei adják át hódoló fölirataikat az ünnepelt főpapnak.

S azok a hódoló feliratok mind az é dicsőségét, az ő áldásos multját hirdetik.

A küldöttségekkel mi is lerakjuk hódolatunkat lábaid elé, te ősz egyházfejedelem, esdekelve kérve a mindenható Isten áldását a te ősz fejedre. Tartson meg az Isten téged nekünk, hazánknak még hosszú életen át, hogy áldásos működéseddel még sokáig boldogíthasd ezt a földet, ezt a mi hazánkat. Annyszor áldjon meg az Isten, a hányszor te osztottál áldást erre a mi hazánkra.

Ez a mi fohászkodunk.

Ez a nép fohásza.

A magyar állam 1887-iki költségvetését, mint a „Pol. Corr.”-nak Budapestről írják, már megállapították s a pénzügyminiszter és a szakminiszterek közt felmerült differenciákat közmegegyezésre elintézték. Az 1887-iki költségvetés mindenestre kedvezőlenebb

Hazai legjobb fajta boraink mustja cukortartalmának maximuma 22%; van azonban elég 12 százalékos is, a miből természetesen mindig csak karcos válik.

Midőn a mustnak cukortartalma átlag 20%, a belőle képződő borban csakis 0-1-0-2% cukor van; amde e helyett oly anyagokat tartalmaz a bor, melyek a mustban hiányoznak. E változásnak oka az erjedésben (forrásban) rejlik, mely által a cukor egyszerűbb testekre: borszeszre, szénsavra, borostyánkősavra, gliceriura és még más, kevésbé jelentőséges anyagokra bomlik. Általában azt mondhatni, hogy jó minőségű bort elegendő t zzel akkor várhatunk, ha a must cukortartalma 20 és 22% közt van. (Ez 12-14% szeszt ad.) Ha több a cukor, ez már a legkedvőbb körülmények közt sem erjed meg egészen; a bor tehát többé-kevésbé édes marad és a fél vagy a egész szőlő közé fog tartozni. Ez akkor következik be, ha bevárják az elérés kisebb-nagyobb fokát, a mikor a víz elpárologása által a must cukortartalma emelkedik.

Az erjedés hossz tartama sokszor befolyásolja a bor minőségét. Igen na y előny volna, ha az erjedést mesterséges uton sikerrel gyorsítani lehetne; általa a megromlás és a megegetesedés veszélye tetemesen ki-sebbednék. Hőmérsék-emelés (25-30 C.), részben pedig az u. n. szellőztetés által szokták eddig a gyorsítást eszközölni, de ez ritkán elegendő. Egy francia chemikus bor-élesztő hozzáadásával kísérlette meg már ismételve a gyorsítást és mindenkor jó sikerrel.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond-sorost vagy annak terfogataért 4 kr, s minden egyszeri közlés után 30 kr belyegdj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal ár-kezelvényben reszesít.

A „Nyilttér” rovatban közlendő cikkekkért soronként 10 kr fizetendő.

lesz, mint az ez idei volt s pedig főképen azért, mert nagy kritikával állítják össze, a közös kiadások emelkednek az ismétlődő fejezetek beszerzése és a közös hadsereg elszállásolási költségeinek szaporodása miatt, a mely utóbbi körülmény a két kormányt az 1879-iki erre vonatkozó törvény megváltoztatására fogja bírni. A kormány elhatározta, hogy Budapestnek megromlott egészségügyi viszonyaira való tekintettel, ha nem is az egész egészségügyet, de a vízvezeték és a csatornázást kiveszi a főváros hatásköréből s kormányközvekre bízta.

A mozgósítás és a lovasság. A honv. miniszter körrendeletben tudatja a törvényhatóságokkal, hogy a közös hadügyminiszter intézkedése szerint a közös hadsereg lovasságához tartozó tartósan szabadságotlak és tartalékosoknak bevonulása mozgósítás esetén ezentul hasonló módon történik, a mint azt az utasítás a többi csapatok legénységére nézve előírja. Ennélfogva utasítatni rendeli a járási tisztviselőket, hogy a közös hadseregbeli lovasság kiegészítési legénységének a pótkeretek állomásaiban való közvetlen bevonulását az illető hadkiegészítő kerületi parancsnoksággal egyetértéssel al-lapítsák meg és a mozgósítási hirdetményekben ama lovaszred pótkeretek állomáshelyeit vezessék be, a melyekbe a kiegészítő legénység közvetlenül bevonulhat. Végül elrendeli, hogy az utasítást ily értelemben új b l szerkesztés s az illető hadkiegészítő kerületi parancsnokságoknak minél előbb küldjék be.

Jótekonny egyleteink közgyűléséből.

Özv. Cserey Jánosné nőegyleti elnök megnyitó beszéde.

Tisztelt közgyűlés! Az emberi lélekben egy égi hang rejlik, mely azt az Istenséghoz

Összehasonlító kísérleteket végezett akként, hogy bizonyos meghatározott mennyiségű mustot élesztő nélkül és ugyanannyit élesztővel indított erjedésnek. Az előbbi must 4 hét alatt, az utóbbi már 8 nap múlva forrta ki magát, az élesztő mennyiségének pontos meghatározásával most foglalkozik, és ha az meglesz, csak akkor várható eljárásnak gyakorlati értékesítése.

A must erjedését tökéletesen meg lehet gátolni, ha megölik valamely az iszeptikus szerrel azokat az apró gombákat, a melyek az erjedést idézik elő. Újabb időben az is k helyen szokásos és a mustot telire érlelésé, hogy édes, jóízű ital legyen a háznál különösen a gyöngye nem részére. A szalicilsavat találták a konzerválásra használatosnak. Ritkán találjuk el a hozzáadandó mennyiséget, úgy, hogy a legtöbb esetben a must ize a szalicilsavtól nagyon csípős, vagy pedig a must kellenél korábban megsavanyodik. Egy morva chemikus több év óta tesz már nagyban próbát a szalicilsav szükséges mennyiségének kipunhatolására, és azt találta, hogy a must idáig is nélkül a jövő tavaszig igen jól konzerválható, ha száz liter édes, frissen sajtolt musthoz 40 gramm szalicilsavat adunk. Utóbbi hozzáadását megelőzőle 100 köbcentiméter tiszta alkoholban oldandó föl. Félig már erjedésben levő mustot a további erjedéstől meg lehet akadályozni, ha 100 literhez 15 gramm 50 köbcentiméter alkoholban feloldott szalicilsavat veszünk. Az említett mennyiségű szalicilsav a szervezetre nem ártalmas.

Bor való a must mellé. Azt hiszem, rossz

A „Székelyföld” tárczaja.

Tudományos apróságok aszűrő alkalmából.

(A must cukor- és savtartalmának képződése. — A must alkotórészei és az erjedés. — A must erjedésének gyorsítása. — A must erjedésének megállítás. — Megengedhető-e a borjavítás? — A szőlőmagvak befolyása a vörös borok zamatajára? — Dolhos, penészes szagu pincék fértőztetése.)

Az országban mindenfelé folyik a szűrő, vidámul az élet. A szedés, a válogatás, az el-különítés, a leszerelés, a sutulás (sajtolás), a lenyálkázás műtétei közé vig hangok vegyülnek. Szűrőre és vizig együtt jár, mintha csak a készülő must édességének kellene magába szívni a vidor lányok és legények szüntelen énekhangja varázsát, a megpendült búrok rezgésének összességét, hogy a kész bor tüzeiben szolgáltatssa azt megint vissza.

Ki áll jót érte, hogy a magyar borok hatalma, sőt az egész világot hódító tüze nem-e ilyen procezzusnak a követk zménye?

A szőlőgazda magyaros vendégszeretete, a háziasszony páratlan nyájassága, a vendégsereg tomboló kedve, a viruló fiatalok kigyuladt szíve és tüzet sziporkázó táncza, a ézi-gányok nekimelegedése, a pisztolyok durranása, a vakító bengáli tűz és a susorgó rakéták fénye, mint mind meg annyi hóforrás a mustkád körül, ne lennének képesek a mustban későbbi időkre tüzet szítani és gyújtó szikrákat előkészíteni?

A legrealisabb természetű tudós, a kibén az idealizmus talán soha föl nem ébredt, sem

tagadhatja meg mindezeknek a tényezőknek éltető hatását, ha nem is a mustra, de mindenképen a pezsgő népeletre.

A rideg buvár kifürkészhető tényekből meríti következtetéseit és folyton elemez, mielőtt összerakná.

Mérő eszközzel áll a must előtt és a leolvasható számokból, semmi másból, itéli ő meg annak jövőd fejlődését. Helyezked-jünk az ő álláspontjára.

A mustnak és később a bornak jó-sága függ a szőlőnedv cukor- és savtartalmának mennyiségétől. E kettő fordított viszonyban van egymással. Minél több a cukor, annál kevesebb a sav, és viszont minél több a sav, annál kevesebb a cukor. A szőlő érlelen korában igen csekély cukortartalom mellett sok savat tartalmaz. A fejlődés alatt a savtartalom még inkább növekszik és a szőlő érésének kezdete előtt, akkor, a mikor a szem épen puhulni kezd, éri el maximumát. Ettől kezdve a savtartalom fogy és legkisebb akkor lesz, midőn a szőlő teljesen megértett. A savtartalommal egyidejűleg indul szaporodásnak a cukor is, csak hogy kezdetben sokkal lassabban, mint a sav, úgy, hogy mikor a sav-tartalom már elérte maximumát, a szőlőszem rend szerint nem tartalmaz annyi cukrot, mint savat. A cukor szaporodása ezentul mindinkább gyorsul és a cukormennyiség a maximumot teljes megéréskor éri el. 100 súlyrész mustban különféle szőlőfajok szerint van 70-85 rész víz, 12-30 rész cukor és 0-3-0-4 rész sav, aztán még növényi nyálka-felhénye és ásványi sók.

